

KULUTTAJATUTKIMUSKESKUS

KATSAUS ALKUVUODEN 2006 (1.1.–30.6.) TOIMINTAAN

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Tutkimuksen vaikuttavuudelle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Käyttäjälähtöistä tutkimustietoa tuotettiin ja välitettiin kuluttajapoliittisen ohjelman keskeisillä painoalueilla hyödynnettäväksi hallinnonalan innovaatio-, elinkeino-, kuluttaja- ja teknologiapolitiikan strategisessa kehittämisessä sekä ennakoitotoiminnassa. Tutkimustietoa hyödynnettiin myös muilla hallinnonaloilla, erityisesti elintarvikeketjun sidosryhmissä, tietoyhteiskuntahankkeissa sekä julkisten palvelujen kehittämishankkeissa.

Tutkimuksen vaikuttavuus toteutui myös yhteistyössä yritys- ja elinkeinotoiminnan kanssa. Mm. Tekesin rahoituksella tehtävissä hankkeissa yritykset ovat osallisina projektikonsortioissa, joissa tavoitteena on välittää kuluttajien kriittinen ääni ja kehittämistoiveet markkinoiden, tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Muista sektoritutkimuslaitoksista poiketen kuluttajatutkimuksen merkittäviä hyödyntäjiä ovat myös opetus- ja neuvontasektori. Tutkimuskeskuksen medianäkyvyys on erittäin hyvä ja kattava, mikä takaa uuden tiedon välittymisen yleiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä järjestöjen ja kansalaisten käyttöön.

Tutkimuskeskus osallistui kansainväliseen asiantuntijayhteistyöhön kaikilla tutkimusalueilla. Yhteistyötä muiden tutkimuslaitosten kanssa tiivistettiin laajojen hankkeiden aikaansaamiseksi ja tutkimusosaamisen vahvistamiseksi. Vaikuttavuutta lisäsivät edelleen aktiivinen osallistuminen kuluttajapoliittisen ohjelman teemaryhmiin sekä monipuolinen muu asiantuntijatoiminta, kuten alustukset, konferenssiesitelmät, neuvottelukuntien jäsenyydet sekä dosenttiluennot ja opetus korkeakouluissa.

Uuden strategian myötäisesti, sisäistä ja ulkoista yhteistyötä aktivoiden

- käynnistettiin kehitysareena hyvinvointitutkimuksen alueella kuluttajien hyvinvointibarometrin kehittämiseksi
- tuotettiin kuluttajatutkimuksen näkökulmia Kelan koordinoiman perusturvan koskevan tutkimusohjelman valmisteluun
- toimittiin aloitteellisesti kuluttaja-asiain neuvottelukunnassa vuosien 2008–2011 kuluttajapoliittisen ohjelman valmistelemiseksi
- järjestettiin kuluttajatutkimuksen asemaa eri hallinnonaloilla pohtiva seminaarilaisuus, johon osallistui sidosryhmistä noin 40 edustajaa
- käynnistettiin Pohjoismaiden Ministerineuvoston myöntämän määrärahan mukaisesti ja koordinaatioryhmän alaisuudessa yhteispohjoismaisen konferenssin (2007) valmistelu
- edistettiin tutkimustietojen helppoa ja nopeaa saatavuutta sidosryhmille lisäämällä sähköistä julkaisemista sekä jatkamalla www-sivujen kehittämistä.

Vaikuttavuustavoitteita koskevien mittareiden kehittämistyö ei edennyt ministeriön kanssa alkuvuonna. Neuvotteluja käytiin VTT:n kanssa osallistumisesta tutkimushankkeeseen (VALO), jossa pohditaan tutkimusorganisaatioiden vaikuttavuutta tulosohjauksessa. Hanke käynnistyy suunnitelmien mukaan syksyllä 2006.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

TUTKIMUSTOIMINTA

Tutkimus eteni tulossopimuksen ja toimintasuunnitelman mukaisesti neljällä teema-alueella.

Asiakkuus palveluyhteiskunnassa -teema-alueella keskityttiin muiden sopimusten ohella laajahkon maaseudun vetovoimaisuus -hankkeen loppuun saattamiseen sekä kolmiosaisen, Tekes-rahoitteen Palveluja kotiin verkosta -hankkeen edistämiseen. Edellisten lisäksi julkaistiin Kotitalous-tuotannon satelliittitilinpito englanniksi yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa, Potilaskuluttajan opas yhteistyössä Editan kanssa sekä keskustelualoitteet Itsepalvelun vaikutuksesta kuluttajan arkeen sekä Skaalaeduista kotitöissä. Lisäksi ilmoitettiin partneriksi kahteen muualla koordinoitavaan EU-hankehakuun.

Kuluttajat, elintarviketalous ja ruokakulttuuri -tutkimusryhmässä kolme hanketta päättyi, neljä hanketta jatkui ja uusia hankkeita aloitettiin viisi. Lisäksi kevään aikana osallistuttiin yhteispohjoismaiseen NICE-hakuun, josta uusi yhteistutkimus Health claim in marketing sai rahoitusta. Edelleen alettiin valmistella vuoden 2007 EU-hakua yhteistyössä eurooppalaisten tutkimuslaitosten kanssa.

Käyttäjälähtöiset innovaatiot -teema-alueella aloitettiin EU-hanke, jossa ollaan ensi kertaa mukana partneritasolla. Viittä päähanketta jatkettiin ja kaksi pienempää saatiin päätökseen. Lisäksi valmisteltiin syksyllä käynnistynyttä suurta ja erityisen kunnianhimoista Kuluttajien muuttuvien tarpeiden mallintaminen -hanketta, johon osallistuvat Teknillisen korkeakoulun huippututkimusyksikkö, Helsingin yliopiston yksikkö ja laaja yritysconsortio. Julkaisuja on valmistunut suunniteltua enemmän. Mittatikki-hanke ja siinä kehitetty ympäristöarviointityökalu arvioitiin monen yhteistyö-partnerin toimesta erityisen onnistuneiksi vaikuttavuudeltaan.

Kestävä asuin- ja elinympäristö -tutkimusryhmästä on valmistumassa kaksi väitöskirjaa. Näiden ja muiden valmistuvien hankkeiden lisäksi keskityttiin yhteistyöverkostojen laajentamiseen, uusien hankkeiden suunnitteluun sekä ulkoisen rahoituksen hankintaan. Näistä esimerkkeinä ovat vuonna 2007 alkava ympäristöministeriön klusterirahoitukseen liittyvä hanke 'Päivittäistavarakaupan palvelut osana hyvää elinympäristöä' yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen kanssa sekä KTK:n vetämä varallisuudenhallintaan liittyvä hankesuunnitelma, jossa on 10 yhteistyökumppania.

Tutkimuksen kehittäminen ja kansainvälinen yhteistyö

Syksyllä 2005 aloitetun tieteelliseen julkaisemiseen tähtäävän artikkelihautomon tuotoksena valmistui 13 käsikirjoitusta tarjottaviksi kansainvälisiin tieteellisiin konferensseihin ja julkaisuihin. Hyvien tulosten vuoksi artikkelihautomoa päätettiin jatkaa ja uudistaa syksyllä 2006. Lisäksi jatkettiin metodien kehittämistä mm. vuorovaikutteisissa työpajoissa.

Tutkimushankkeiden lisäksi keskeisenä kansainvälisen asiantuntijayhteistyön foorumina oli kesäkuussa Savonlinnassa järjestetty kotitalous- ja perhetutkimuksen konferenssi teemasta "Human Perspectives on Sustainable Future". Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkijat osallistuivat konferenssin suunnitteluun, työryhmien johtamiseen sekä pitivät seitsemän esitystä.

TIETOPALVELU

Tietopalvelu on toiminut suunnitellusti. Kultu-tietokantoja täytetty n. 55 % vuoden tavoitteesta. Kultuun tehtiin sivulatauksia alkuvuodesta keskimäärin 275 latausta kuukaudessa.

HALLINTO

Matkanhallinnan ja henkilöstö- sekä asiakirjahallinnon tietojärjestelmien kehittämistyö on jatkunut Kuluttajaviraston vetovastuulla. Matkanhallinnan osalta käyttöönotto on määritetty loppuvuoteen.

HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Kehittäminen on edennyt tulossopimuksen ja toimintasuunnitelman mukaisesti. Työaikajoustoja on lisätty laajentamalla liukumarajoja ja ottamalla käyttöön tasoitusvapaajärjestelmä. Asiantuntija-tehtävissä toimiville on järjestetty esiintymiskoulutusta.

RESURSSIT

Kuluttajatutkimuskeskuksen taloustilanne on alkuvuoden ollut tasapainoinen. Tuloja arvioidaan kertyvän noin 800 000 euroa. Menokehitys on ollut budjetin mukainen. Siirtomääräraha tulee säilymään ennallaan, noin 400 000 euronä. Henkilöstön lukumäärä ei ole muuttunut edellisvuodesta, mutta virkavapaudet vähentävät hieman henkilötyöpanosta.